

ערך לחם השלם
רבי יעקב קאספרו זצ"ל

שפתי כהן - ש"ך
רבי שכתי כ"ץ זצ"ל

נקודות הכסף
וקצתם האחרון
רבי שכתי כ"ץ זצ"ל

טורי זהב - מ"ו
ודף האחרון
רבי דוד הלוי זצ"ל

כארי הגולה השלם
רבי משה רוקס זצ"ל
עם ציונים מחש"ך

פרי מגדים
רבי יוסף תאומים זצ"ל

גליון מחרש"א
רבי שלמה איזר זצ"ל

כארי היטב השלם
רבי נחום מנקל זצ"ל
רבי יהודה אשכנזי מפרנק זצ"ל

פתחי תשובה ונחלת צבי
רבי אברהם צבי איזנשטם זצ"ל

ביאור הגר"א
רבי אליהו מילא זצ"ל

יד אפרים

רבי אפרים זלמן מנחלים זצ"ל

הנהגות רע"א השלם
רבי יעקב איזר זצ"ל

שלחן ערוך

לרבי יוסף קארו

הנהגות הרמ"א

לרבי משה איסרליש

יורה דעה ה * סימנים קיב - קנה

אכל אברהם ותוספת מינוח
רבי אברהם איזנשטם זצ"ל

אבן העזר
רבי עזריאל קלמן זצ"ל

אוצר המפרשים

צבי לצדיק
רבי צבי הירש קלמן זצ"ל

יד אברהם
רבי אברהם משה לוי זצ"ל

חתם סופר
רבי משה סופר זצ"ל

הגול מרבכת השלם
רבי יחזקאל לנדא זצ"ל

מטה יהונתן
רבי יהונתן איזנשטם זצ"ל

ועליהם נלוו קובץ **חידושי גאונים** נלקטו וגאספו מספרים
חידושי הגרשוני, שו"ת הרדב"ז, שו"ת המב"ש, כנסת הגדולה, שירי כנסת הגדולה, לחם הפנים, בית לחם יהודה,
ברכי יוסף, שירי ברכה, בית מאיר, ישועות יעקב, מקור מים חיים, עצי לבונה

הנהגות והערות

כולל אוסף ציונים, מקורות הארות והנהגות ומ"מ מיוסדים על דפוסים ראשונים וליקוט מספרי אחרונים

והרונים עליו בסוף הכרך

פרי חדש

רבי יחזקאל מילא זצ"ל

לקט הקטח
ופנים חדשות

כארי היטב

רבי יהודה אשכנזי מפרנק זצ"ל

בית הילל

רבי הילל ב"ר שמאי הלוי זצ"ל

מחצית השקל

רבי שמעון קלמן זצ"ל

ילקוט מפרשים
נפירו מחדש ע"פ דפוסים ראשונים וכתבו יד
בעריכת הרש"ה והנהגה מוזקקת ע"י חבר תלמידי הכתים וגדולי תורה

בדפוס

מפעל שלחן ערוך השלם

בדפוס "ישיבת אלהי" תלונן - שלוחת מכון ירושלים - חיפה

מכון ירושלים - אור הנורה

שנת ה'תש"ע

מורי זהב
מה שאין כן כאן נמכרת טרפה שאי אפשר למכור אלא לגוי,
ממילא המוכר לנזק מוכר לו דוקא דבר זה שהוא יהיה נמקומו
למכור לגוי. והנה בעלמך, דאם לא חלמך כן יהיה הפסד נמי
שנמנע לו נכילה והוא לאו בר הכי שיוכל למכור לגוי, וכי יפסיד
ולא ימכרו לאחר שיוכל
[למכור] לגוי, הא דלא לימא, ד...
ואין כזה חילוק וואם השלים
יריים אז לא, דכל פסד דחזק ומוזין מיקרי עליה. ומשום הכי
אף בקוהה ישראל המכירו טרפה להאכילה לפועלו גוים אין
אסור, דאין כאן אסור על טרפה זו דעומד במקום המוכר
ושלחו הוא, וכן המנהג פשוט כפי מה שראינו. ואף שמו"ם ו"ל
[כאם עמוד מה ד"ה זה] כתב לאסור לקנות כדי להרויח כזה, הנראה
לעני"ד התבאר:

מורי זהב

יורה דעה ק"ז מאכלי עובדי כוכבים

שפתי כהן

כ"ט

ד חזין מן החלב. פירוש, חלב של בהמה טהורה, וואכל של בהמה
טמאה משמע דעת הכ"י [עמוד מה ד"ה כהן] לאסור לעשות בו
טהורה, דבקהל לא נזכר אלא חלב נבלה וערפא. ומה שכתב המחבר
שחס חזק מן החלב, מפני שמך עמנו אמה שכתב שהרי נאמר בו
כו"ו. ועוד, דסמך [חלב] כ"ו כחלב
הכמוז בין טהורה לטמאה, ה"גם ממה לי על הארצות מים שהוא
להדיא נגד הכרימא דחזים דף ע"ו ע"א ומימי לה נחורם כהנים
פרש"י [פרש"י י' הלכה ה] דלחמא חסם דהאי קרא דחלב נבלה
וערפא וגו' איירי דוקא בבהמה טהורה שיש נמימה טרפה, ולא
בטמאה, ע"ש. מיהו דוקא בחלב העומד למכור להאכילה [הוא]
דאסור, אבל למשוח עורות" ו' נחבאר כפי"א ד' דמומר למכרו:

הגהות רע"א

(ד' ושי"ד סי' ה) וכן תורה ל"י על הארצות חיים. מ"ן נכ"ם כאן [עמוד מה ד"ה כהן] וכתוספה (ס"ף סימן קל"ו) וכו"ו לעיל (רי"ם סימן ס"ד):

פתחי תשובה

(ו) חזין מן החלב. מ"ן באר היטב סי' ג', ועיין בספר פתחת ישראל על
משניות מהנאמן אביר מדעא פ"ק ד' רשב"ת [מ"ו משנה ג] שנשאל אם יש
לפחות ביד הקנים ארבעים מוחם אה עורם ואת בשרם וחזורים ומוכרים
לפעמים הכשר לבר, והרי הפירוש [מ"ן ח] אומר בכמהא גונא, והשיב, כל
דבר שאינו מפורש בתורה אסורין הנה [כו"ו] מוטב כו' [שנת קמ"ב, ב], והכא
נמי קרוב דבר שלא יסמעי, הדין לא ירצה למכור חזיר בלי הבשר, ויש
בוים גם כן חיי נפש, כדאי ה"טו' למוכר עליו דמחיר בנחירת החיים, אף
דברים חולקים עליו. מיהו אם נודמן לקנות כל כך בולד עד שבער העור לבר
יקבל יותר ממה שנתן, או גם הורגה לצאת ידי שמים מותר, ועל כל האיסור
אחר כך הכשר לבר, כיון דמריח בעור לבר ואינו צריך לכוין גם להאיסור
הזה ליה האיסור כנוצמן, ע"ש. ועיין בתשובת נודע ביהודה ה"גיא [ויד] סימן
ס"ב שנשאל גם כן על ענין הנזיל, והאריך לבאר דעיקר איסור טהורה בדברים
אסורים הוא מדרבנן, וממה שי' לנשות להקל, כיון דעיקר היתור, ועל כל האיסור
שבביל העור לבר יש לדמות זה לנודמן טמאים וטהורים [מהו מוכר דכספא
ליה דעור המור חרש שהבאר בבאר היטב סי' ד', ולא כשי"ד סי' ט], ובפרט
שאינו מוכר הבשר לבר אחר הפשוט אלא מוכרים אותו קודם הפשט, איכא
היכרא, אך לפי שכתב רב אחר חז"ן צ"עו להחליט מותר, ועל כל פנים יש
להעלים עין מהם, והנה להם כו'. ועיין שם בסיומן סי' ג' שכתב דאם יכולים
למכור להקנה גם כן הכשר בעור העור, ואף שיתנה עם הקונה שאם ירצה לחזור
ולמכור לו העור לבר מחיב הוא לחזור ולקנותו באיזה סך שיתנה, מכל מקום
מאחר שכתחלה מוכר לו הכל בשרם הוא לחזור ולקנותו בלי החזיק גם כן
העור, העומד זו נראה לו להחזיר בדבר זה שיש בלאו הכי כמה צדדי היתור
דעיקר האיסור הוא מדרבנן, ע"ש. [ועיין בתשובת חתם סופר ויד] סימן
ק"ה ק"י שכתב שכתב על הרמב"ם דארויחא, והבאיש שם דברי תשובת חתם
סופר בדברים אסורים הוא איסור דארויחא, והבאיש שם דברי תשובת חתם
סופר ק"ב' שכתב דעיקר האיסורם שלא היה להם שנת הכשר [אסורים]
בדארויחא, כמו שרצו, ומשמע שפסדים עמו. אך בסיומן ק"ח שם [ויה' ויל'] כתב דלולא דבריו היה אומר בהיפוך, רגלו ורמאנו בשרצים וברדילי מנייה, קל
וחומר לדברים שאין נפשו של אדם קנה בהם [גם בסיומן ק"ה בהשגחה על תשובת חתם סופר שם סימן ע' שנתיר על ידי שליח עובר כוכבים, משמע גם כן
גלין מדרש"א
[ט] ושר"י חזין מן החלב שחרי, עיין ט"ו סי' ד' ד"ה כהן כ"י:
[י] ושר"י סי' ד' חזין מן החלב טמאה משמע דעת הכ"י. עיין סימן
ס"ד [ויד] סי' א' [ה] [ג]:

אוצר משרשים

י' [שם] חזין מן החלב שחרי נאמר בו יעשה ל"כ מלאכה כו', ליהשקת לשיטת
הט"ו [סי' א] דמכירא ליה להרשב"א נמי אסור מן התורה, ה"כי מוכר מהאי קרא
דלאכילה טריא למכור, דלימא דוקא למלאכה היתר הכתוב וכמו דבתיב יעשה לכל
מלאכה, ועיין לומר דמכירא ליה להרשב"א דבר המיוחד לאכילה אסור למכור
אמילו למלאכה, ועיין לומר דמכירא ליה להרשב"א דבר המיוחד לאכילה אסור למכור
מכר לאכילה, וכן להדיא, אם עומד למלאכה אף שמוכר לאכילה מותר, ואם כן חלב
אי לא ארז לאשפתא לאסור דהא עומד לאכילה, ודמי מוכר בלאו אלא כולל
לעשות בו טהורה, דאם לא כן אף למלאכה נמי לחסר, מה שאין כן לשיטת חספת
[כבא קמ"ב, ב' ב"ה לא] דמכירא ליה דבר המיוחד לאכול מותר למכור לעשות דבר
אחר, באמת יש לומר דחלב אסור למכור לאכול, וכן הוא בחספת [שם] להר"א, אך
קשה אחי מנא לן דקרא מותר לעשות בו מלאכה, ולפיכך לא איירי רק בנודמן לו
לעו או לאשפתא, וכן היתר רק היתר גנא בחלב, דעיקר לומר דחלב אסור
לעשות בו מותר בהנאה אם כן הוא חז"ן כאן בחלב, ועל כרחק צריך לומר דאין
דאם חתם מותר בהנאה אם כן הוא חז"ן כאן בחלב, ועל כרחק צריך לומר דאין
לאשפתא דמותר לעשות בו טהורה, ואינו שפיר ור"י:
י' [שם] שחרי. עיין באר היטב [סי' ג]. ועיין תשובת בית יצירה [ויד] סימן ט"ו.
[כ] [שם] שחרי. עיין באר היטב [סי' ג]. ועיין תשובת בית יצירה [ויד] סימן ט"ו.
[כ] [שם] שחרי. עיין באר היטב [סי' ג]. ועיין תשובת בית יצירה [ויד] סימן ט"ו.

באר הגדה

עם ציונים מהשי"ך

ג' ס"ס נכונים דין כ"ו
(ט"ו)

הגהות והערות

ח' ט"ף מ"ה מסהרות
וילתמסדורק ח"י:
ט' ט"ף מ"ה לוקיט חכר כן
סי' ס'
י' ט"ף מסהרות ח"י
ס"ה:

יד אפרים

[שם] חזין מן החלב. עיין
באר היטב [סי' ג]. ובשר"י
נודע ביהודה ח"ב כ' [ויד]
סימן כ"ב [ס"ב] בארשים
שמהיחם הוא בערות
ארכים, ולפי שפירוש
א"ת דרש"י למכור העור
לבר, ולכן הם קונים
בשליטתו העור עם הבשר,
וכן הם מוסרים להקנה
מ"ס בשליטתו, והקנה
העור והמכור העור
ומכור דמי הבשר, אף על
פי שאין החזיר טהור, מכל
מקום המורה ויכל להעלים
ע"ן ולא יפחה בידם, מאחר
שיש לעוד להחזיר מחמת
שאין עיקר כוונתו של הבשר
רק על העור, רק לפי
שהצדד אינו רוצה לטרוח
גם בהפסד מותר לקנות גם
הבשר, יש לומר דמי
לנוצמן, ובפרט שאין
מכירי הבשר לומר אף לפי
הפשט, כי אם קודם
הפשט, איכא היכרא ולא
יבוא אכילו או למכור בו
לבר, וכיון דהמכרם לו
הראשונים שהיו רק
מדרבנן, אינו רוצה שלא
לפחות ביד העוריים כו',
ועיין שם סימן ס"ג שם
בי"ל למכור העור עם
הבשר, אף שהוא מותר עם
הקנה שאם ירצה הקונה
למכור לו אחר כך העור
לברו הוא מחיב לקנותו
כבר כן וכך, אף שהוא
פחות מן שנתן לו הנמצא
שהעורף בעד הבשר, מכל
מקום כיון שכתחלה ספר
לו הכל בשר וגם הבחירה
ביר הקונה להתחזק גם
העור, העומד זו יש להחזיר
כיון שיש כמה צדדי היתור
דעיקר האיסור מדרבנן,
ע"ש. ועיין שו"ת מ"ס
מאירות חלק א' סימן ע"ה
אם מותר ליתן בהמה לגבי
למכור בשרה, וכן הדין
ונתחבטו בזה בשו"ת
במורת הרבנים סימן [י"ב]
[ג] ובשי"ד סימן ק"ח [סי'
ו] ובשי"ד ארוח סימן תקנ"א
ועמוד לו ר"ה וכו'. ולענין
היתר בשר, אף לישראל
לעשות כן, דאפיינין לשיטת
שח"ש שחרי מותרים
בתיקא שבביל העוריים,
מיהו בפנייתו בשר חלקו על
הט"ו, עיין מ"ה ח"ש [סי'
ח] ובשר"י עבודת הגיטין
[שם]. ועיין שו"ת בית יעקב
סימן מ"ב. ועיין שו"ת עני
אפרים סימן י"ד מ' שנתן

בשר לחיילת או יבדל על הטהרה מאחר שאינו אוכל מנוה. עיין לעיל בהלכות שחיטה סימן י"ב [שם] א'. ועיין שו"ת חשאת חן סימן י"ב שפירש לעשות בידים מותר חזיר, ולעשות ביד מוחל חזיר, המופק
להקל אין לפחות. ולעשות מותר חזיר העומד לאכילה. אמר, עיין שם שכתב כי בפרט בזה סימן [כ] [ו] שחזיר זה אם כן לעשות מותר מוחל חזיר, ועיין בספר ב"ק [שם] ד"ה ואלו המכור ששעמו שגם
הרשב"א [שו"ת ד"ה י' סימן ו] לא אסר בשר גונו, ושקאבטי שטחורים חלב לבבלי מלאכה בידים תורה כבד נפלי מביבלי, וגם בעובדא דרודן רודן לא יצא למכור חלב שבו בשער ד' שיקנה גם חלב חזיר, ה"י
בב"י שנודמו לו כו'. וגם כיון שיש צרכים להפסיק לכל בני העיר, על כן שרי לומר לקנות לחיילת, כדאיתא בשו"ת [שם] סימן מ"ה ח"ה א' [מכלות אונס, והדין שילקוהו עם מהצדיקים.